

D 44/00-01

Genom systematisk och uppsökande tillsyn (SUT) informerar sig Revisorsnämnden (RN) om kvaliteten i revisorers och revisionsbolags verksamhet. Som ett led i SUT har RN undersökt förutsättningarna för vissa av de revisorer som inte är medlemmar i någon av revisorsorganisationerna FAR och Svenska Revisorsamfundet SRS att genomföra revisioner av godtagbar kvalitet. A-son ingår i denna grupp och har skriftligen fått besvara ett antal frågor. För att få underlag för en kvalitetsbedömning av A-sons revisionsarbete har RN även tagit del av hans revisionsdokumentation över senast utförd revision i fyra aktiebolag, lastbolaget, (räkenskapsåren 1999 och 2000), takbolaget (räkenskapsåret 1999-09-01–2000-08-31), klädbolaget (räkenskapsåret 1999) och reklambolaget (räkenskapsåret 1999-07-01–2000-06-30). Med hänsyn till vad som framkommit har RN beslutat att överföra SUT-ärendet till ett disciplinärende. De iakttagelser som legat till grund för detta beslut har sammanfattats i en promemoria över vilken A-son har beretts tillfälle att yttra sig. A-son har meddelat RN att han avstår från att avge yttrande.

A-son har 36 aktiva revisionsuppdrag. Han utövar sin verksamhet i den enskilda firman A-son Revisionsbyrå. Verksam i denna är endast A-son.

A-sons oberoende som revisor

A-son har generellt beskrivit sitt revisionsarbete på följande sätt. ”När revisionen börjar ber jag om ett eget exemplar av verifikationslista, ackumulerad huvudbok, balans- och resultatrapport och samtliga verifikationer. Upprättar ett arbetspapper med klientens balanskontosaldon till vänster. Går igenom balansen post för post tills de stämmer med verkligheten. Detta arbete ger ofta anledning till fördjupningar i kontoanalyser, siffergranskning och kontroll av organisation. Detta gammalmodiga papper ger en god översikt av vad som hänt. Hela arbetet går ut på att jag kan sätta mitt namn på en årsredovisning som är riktig.”

A-son har beskrivit arbetsfördelningen mellan honom och den ekonomiansvarige i respektive bolag på följande sätt. ”Bolaget sköter löpande bokföring. Bolaget gör bokslutsposter efter det att jag hittat fel och brister. Bolaget upprättar förslag till årsredovisning som jag kritiserar.” A-son har vidare uppgett att ”jag påverkar med min kritik och krav att bokslutet kommer fram till målet; att överensstämma med verkligheten. All min tid lägger jag ned tillsammans med anställd hos företaget. Korrigeringarna framkommer allteftersom jag finner felaktigheter i det presenterade materialet.”

RN gör följande bedömning.

Av A-sons dokumentation och av hans beskrivning av sitt arbete framgår att han åt samtliga sina revisionsklienter gör de omföringar och korrigeringar som krävs för att utifrån balans- och resultatrapporter komma fram till bokslut och årsredovisningar.

Enligt 10 kap. 16 § aktiebolagslagen får den som biträder vid ett bolags bokföring inte vara revisor. A-son bryter på ett anmärkningsvärt sätt mot denna grundläggande jävsbestämmelse i lagen.

A-sons revisionsarbete – generella iakttagelser

A-sons dokumentation av revisionen i de fyra här aktuella bolagen består av en förteckning över balansposter kompletterad med de omföringar som krävs för att upprätta bokslut – en bokslutstabla. I den mån det finns andra handlingar är dessa uteslutande sådana som erfordras

för att upprätta bokslut. – I samtliga årsredovisningar saknas i förvaltningsberättelserna information om respektive bolags verksamhet.

A-son har anfört att ”jag anser att jag gjort tillräcklig revision men brustit i att upprätta dokumentation”. – Enligt A-son är det ”ej nödvändigt” att i förvaltningsberättelsen informera om ett bolags verksamhet.

RN gör följande bedömning.

A-sons dokumentation och de svar han lämnat visar att hans arbete är inriktat på att upprätta bokslut och årsredovisningar åt revisionsklienterna. A-son har inte – vare sig genom revisionsdokumentation eller på annat sätt – gjort troligt att han skulle ha utfört några egentliga revisionsåtgärder.

Av 6 kap.1 § årsredovisningslagen framgår att förvaltningsberättelsen skall innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat. Detta har närmare utvecklats av Bokföringsnämnden (BFN). Av BFN:s uttalande ”Förvaltningsberättelsens innehåll” (BFN 96:6) framgår sålunda att ”förvaltningsberättelsen skall innehålla upplysningar om verksamhetens art och inriktning”. A-sons svar visar att han är okunnig om lagstadgade krav på information i ett aktiebolags förvaltningsberättelse.

A-sons revisionsarbete – särskilda iakttagelser

Takbolaget och klädbolaget

Takbolagets omsättning uppgick aktuellt räkenskapsår till 7,6 mkr och balansomslutning till 1,2 mkr. Av A-sons bokslutstabla framgår att han korrigerat posten pågående arbeten med 710 892 kr. På RN:s fråga om vad korrigeringen avsett och skälet till denna har A-son uppgett att ”korrigeringen är skillnaden mellan ingående och utgående balans”.

Klädbolagets omsättning uppgick aktuellt räkenskapsår till 5,1 mkr och balansomslutning till 2,8 mkr. Klädbolagets lager redovisades till ca 715 tkr (27 procent av balansomslutningen). Av A-sons bokslutstabla framgår att han korrigerat posten varulager med 337 937 kr. På RN:s fråga om skälet till detta har A-son anfört att ”korrigeringen är skillnaden mellan ingående och utgående lagervärde”. Enligt A-son har han deltagit i inventering av klädbolagets lager senast år 1973.

RN gör följande bedömning.

A-sons svar bekräftar, beträffande båda bolagen, att han gjort bokslutskorrigeringar avseende väsentliga belopp utan att kontrollera huruvida det fanns faktisk grund för dessa.

Reklambolaget

Reklambolagets omsättning uppgick aktuellt räkenskapsår till ca 58 tkr och balansomslutning till ca 213 tkr. Eget kapital uppgick till minus 219 543 kr och närmast föregående år till minus 185 157 kr. Det registrerade aktiekapitalet var 100 tkr. Under rubriken ansvarsförbindelser finns redovisat ett villkorat aktieägartillskott om 338 600 kr.

Vad gäller eventuellt avtal rörande det villkorade aktieägartillskottet har A-son uppgett att ”avtalet, om det finns, borde vara från 80-talet. Jag har inget”.

RN konstaterar att A-son underlåtit att följa upp huruvida det fanns grund för årsredovisningens uppgift om villkorat aktieägartillskott.

RN:s sammanfattande bedömning

RN:s genomgång visar att A-son på ett anmärkningsvärt sätt bryter mot grundläggande jävsregler i aktiebolagslagen. A-son har inte – vare sig genom dokumentation eller genom sina svar på RN:s frågor – gjort troligt att han i något av de fyra här aktuella bolagen skulle ha utfört någon egentlig revision. Tvärtom bekräftar A-sons svar till RN att han i flera viktiga avseenden på ett flagrant sätt underlåtit att agera enligt god revisionssed.

Sammanfattningsvis finner RN att A-son allvarligt åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Omständigheterna får anses synnerligen försvårande. A-sons godkännande som revisor skall därför upphävas.

Med stöd av 22 § andra stycket revisorslagen upphäver RN A-sons godkännande som revisor. Med stöd av 25 § första stycket samma lag förordnar RN att beslutet skall gälla omedelbart.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Hans Karlsson, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg och Eva-Britt Nordhall. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell samt chefsrevisorn Inger Blomberg, föredragande.